Dudak ve Dil Hareketleri

Görsel Kartları

- Ağız ve dil hareketlerini tanıma.
- Görsel taklit becerisini destekleme.
- Yönerge takip becerisini geliştirme.
- Günlük yaşam becerilerine katkı sağlama.

ozelegitim.huseyinbakir

Materyalin Amacı

Bu görsel kartlar, çocukların ağız ve dil hareketlerini tanıma, taklit etme ve yönergeye uygun olarak yapma becerilerini desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Görsel dikkat, taklit ve yönerge takip çalışmalarında kullanılabilir.

Hangi Alanları Destekler?

- Ağız ve yüz hareketlerini tanıma
- Görsel dikkat ve odaklanma
- Taklit becerisi
- Yönerge takip etme
- İfade ve iletişim becerileri
- Günlük yaşam becerileri

Kimler Kullanabilir?

- Okul öncesi çocuklar
- Özel eğitim öğrencileri
- Konuşma öncesi dönem çocukları
- Dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar
- Evde destek çalışmaları yapmak isteyen veliler
- Sınıf içi etkinliklerde kullanmak isteyen öğretmenler

ozelegitim.huseyinbakir

Nasıl Kullanılır?

1 Kartı Gösterin.

Çocuğa karttaki hareketi gösterin ve birlikte inceleyin.

2 Model Olun.

Siz de aynı hareketi yaparak model olun.

3 Çocuktan Yapmasını İsteyin.

Çocuk aynı hareketi yapmaya çalışsın. Gerekirse tekrar edin.

4 Pekiştirin.

Doğru yaptığında sözel övgü, sembol veya sevdiği bir nesneyle pekiştirin.

Evde Uygulama Önerileri

Günlük Kısa Çalışmalar

Her gün 5–10 dakika,
birkaç kart ile çalışın.

Tekrar Edin

Aynı kartları farklı günlerde
tekrar ederek pekiştirin.

Oyunlaştırın

Ayna karşısında birlikte yapın,
oyun haline getirin.

Günlük Hayata Taşıyın

Yemek, diş fırçalama, ayna bakma
gibi günlük rutinlerde bu hareketleri
kısaca tekrar edin.

Sabırlı Olun

Her çocuğun öğrenme hızı farklıdır.
Küçük ilerlemeler bile değerlidir.

Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Çocuğu zorlamayın, keyifli bir ortamda çalışın.
- Hareketleri doğru şekilde ve yavaş yapın.
- Gerekirse ayna kullanın.
- Çocuğun ilgisine göre kısa sürelerle çalışın.
- Düzenli tekrar yaparak kalıcı öğrenmeyi destekleyin.

1 Gülümse.

Dişlerin hafif görünsün.

DUD-01

2 Dudaklarını büz.

Öpücük verir gibi yap.

DUD-02

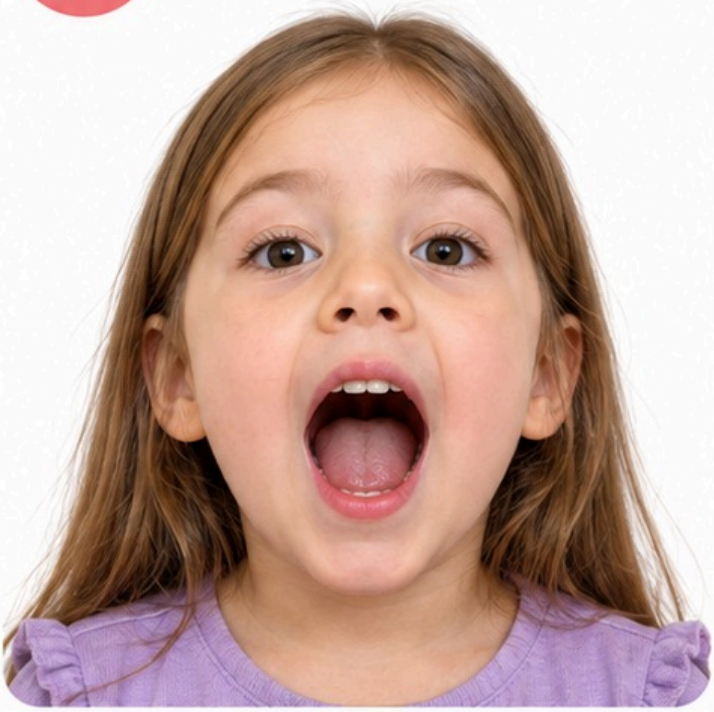
3 Ağzını kapat.

Dudakların birleşik olsun.

DUD-03

4 Ağzını aç.

Ağzını genişçe aç.

DUD-04

ozelegitim.huseyinbakir

5 Dudaklarını ileri uzat.

Dudaklarını öne doğru çıkar.

DUD-05

6 Dudaklarını içeri çek.

Dudaklarını hafif içeri al.

DUD-06

7 Sırayla aç - kapat.

Önce kapa, sonra aç.

DUD-07

8 Öpücük yap.

Dudaklarını büz ve öpücük yap.

DUD-08

ozelegitim.huseyinbakir

1

Dilini çıkar.

Dilini dışarı çıkar.

DIL-01

2

Dilini içeri al.

Dilini tekrar içeri al.

DIL-02

3

Dilini yukarı kaldır.

Dilini yukarı doğru kaldır.

DIL-03

4

Dilini aşağı indir.

Dilini aşağı doğru indir.

DIL-04

ozelegitim.huseyinbakir

5 Dilini sağa götür.

Dilini ağzının sağ köşesine götür.

DIL-05

6 Dilini sola götür.

Dilini ağzının sol köşesine götür.

DIL-06

7 Dilini üst dudağına değdir.

Dilinin ucunu üst dudağına değdir.

DIL-07

8 Dilini alt dudağına değdir.

Dilinin ucunu alt dudağına değdir.

DIL-08

ozelegitim.huseyinbakir

9

Dilini üst dişlerinin arkasına koy.

Dilini üst dişlerinin arkasına koy.

DIL-09

10

Dilini sağ - sol hareket ettir.

Dilini sağa ve sola hareket ettir.

DIL-10

ozelegitim.huseyinbakir

1 Gülümse → Dudak büz.

Önce gülümse, sonra dudaklarını büz.

ARD-01

2 Aç → Kapat.

Önce ağzını aç, sonra kapat.

ARD-02

ozelegitim.huseyinbakir

3

Dil çıkar → İçeri al.

Önce dilini çıkar, sonra içeri al.

ARD-03

4

Sağ → Sol.

Önce sağa, sonra sola.

ARD-04

ozelegitim.huseyinbakir

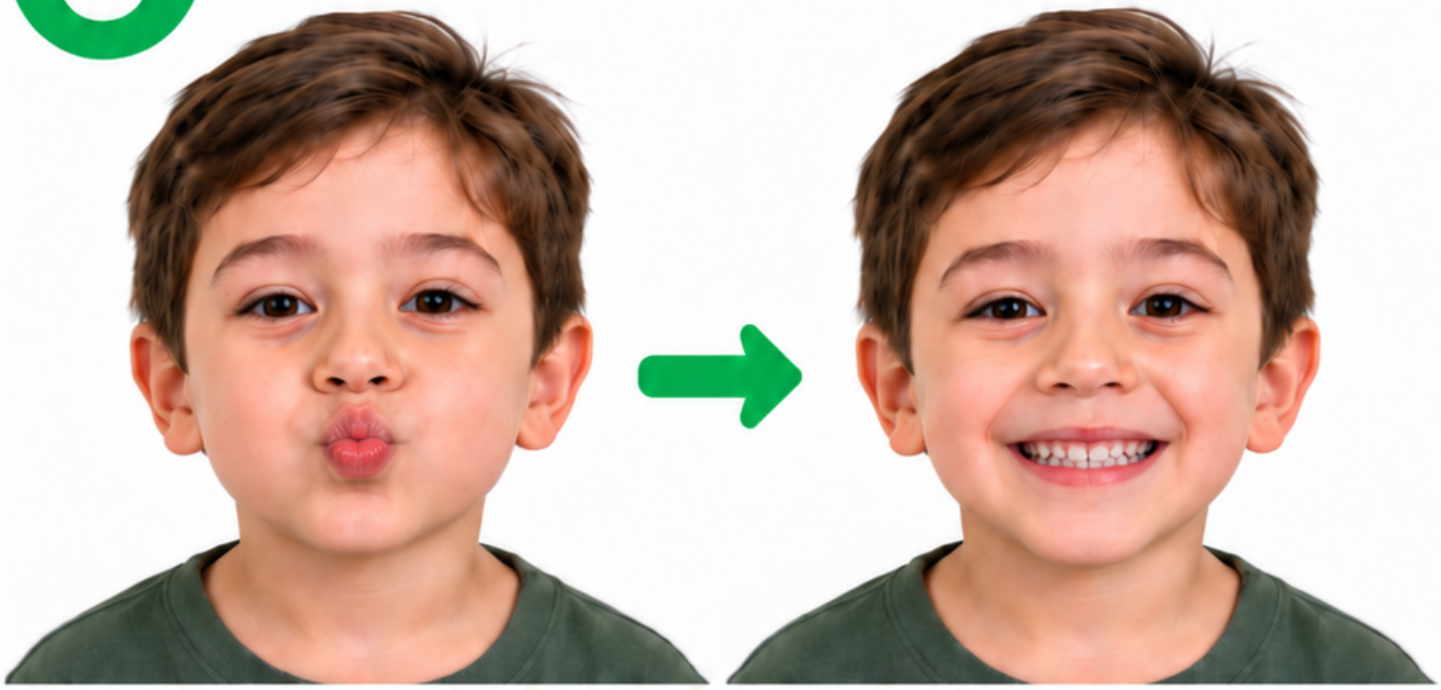
5 Yukarı → Aşağı.

Önce yukarı, sonra aşağı.

ARD-05

6 Dudak büz → Gülümse.

Önce dudaklarını büz, sonra gülümse.

ARD-06

ozelegitim.huseyinbakir

Beceri Öğretim Sıralaması

Öğretmen Uygulama Dosyası

1. Aşama – Temel Hareketler

- Gülümse
- Ağzını kapat
- Ağzını aç
- Dilini çıkar

Önerilen kartlar:
DUD-01, DUD-03, DUD-04, DİL-01

Öğrenci modeli tek tek taklit eder.

2. Aşama – Tekli Hareketleri Genişletme

- Dudaklarını büz
- Dudaklarını ileri uzat
- Dilini içeri al
- Dilini yukarı kaldır
- Dilini aşağı indir
- Dilini sağa ve sola götür

Önerilen kartlar:
DUD-02, DUD-05, DİL-02, DİL-03, DİL-04, DİL-05, DİL-06

Öğrenci tek yönergeli hareketleri bağımsız yapmaya yaklaşır.

3. Aşama – İki Adımlı Ardışık Hareketler

- Gülümse → Dudak büz
- Aç → Kapat
- Dil çıkar → İçeri al
- Sağ → Sol

Önerilen kartlar:
ARD-01, ARD-02, ARD-03, ARD-04

Öğrenci iki hareketi sırayla yapar.

4. Aşama – İleri Ardışık Hareketler

- Yukarı → Aşağı
- Dudak büz → Gülümse

Önerilen kartlar:
ARD-05, ARD-06

Öğrencinin dikkat süresi ve taklit becerisi desteklenir.

Öğretmen Notu

Bu sıra öneri niteliğindedir. Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine göre daha kolay ya da daha ileri kartlarla başlanabilir. Çalışmalar kısa, planlı ve bol pekiştirmeyle yürütülmelidir.

ozelegitim.huseyinbakir

Öğretim Basamakları

Bu adımlar, dudak ve dil hareketlerini öğretirken kullanılabilecek öneri bir uygulama sürecidir.
Öğrencinin ihtiyaçlarına göre basamaklar uyarlanabilir.

1 Dikkatini Çekin

Öğrencinin size ve karta odaklanmasını sağlayın. Gerekirse adını söyleyin, görseli gösterin ve kısa bir yönerge verin.

Kullanılabilecek yönergeler

- Bana bak.
- Bu hareketi kapat.
- Ne yapıyorum, bak.
- Sen de yap.
- Aynısını yap.

2 Model Olun

Karttaki hareketi siz yaparak model olun. Hareketi net ve yavaş şekilde yapın. Gerekirse aynı hareketi birkaç kez tekrar edin.

Modeli net şekilde yapın.

Kartı kullanarak model olun.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Hareketi yavaş yapın.
- Aşırı abartılı olmadan net bir şekilde gösterin.
- Gerekirse aynanın karşısında yapın.
- Modeli 2–3 kez tekrarlayın.

3 Öğrencinin Taklit Etmesini Bekleyin

Model olduktan sonra öğrencinin aynı hareketi yapmasını bekleyin. İhtiyaç duyarsa sözel ya da fiziksel ipucu kullanın.

Öğrencinin taklit etmesini bekleyin.

Gerekirse ipucu verin (sözel, görsel veya fiziksel).

İpucu Türleri

- Sözel ipucu: "Dilini çıkar."
- Görsel ipucu: Kartı gösterme
- Model ipucu: Tekrar yapma
- Fiziksel ipucu: Nazik dokunma (çene, yanak vb.)
- Zaman ipucu: Biraz bekleme süresi verme

4 Uygun Pekiştirme Verin

Öğrenci doğru şekilde taklit ettiğinde hemen pekiştirin. Pekiştireç olarak sözel övgü, sembol, oyun veya sevdiği bir nesne kullanılabilir.

Hemen pekiştirin.

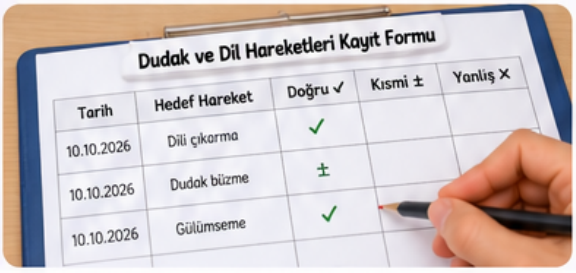
Olumlu geri bildirim verin.

Pekiştireç Örnekleri

- Aferin, çok güzel!"
- Yıldız / sticker / sembol
- Kısa oyun zamanı
- Sevdiği bir oyuncak
- Sosyal pekiştireç (gülümseme, alkış)

5 Sonucu Kaydedin

Her denemeyi gözlemleyerek kayıt altına alın. Öğrencinin ilerlemesini takip etmek için düzenli veri kaydı tutun.

Dudak ve Dil Hareketleri Kayıt Formu

Tarih	Hedef Hareket	Doğru ✓	Kısmi ±	Yanlış ✗
10.10.2026	Dili çıkarma	✓		
10.10.2026	Dudak büzme	±		
10.10.2026	Gülümseme	✓		

Kayıt Sembolleri

- ✓ : Doğru yaptı
- ± : Kısmen yaptı
- ✗ : Yapamadı

Düzenli uygulama ve kayıt, öğrencinin ilerlemesini görmenizi ve sonraki hedefleri planlamanızı sağlar.

ozelegitim.huseyinbakir

Pekiştirme Kartları ve Pekiştireç Kullanımı

Pekiştireç, öğrencinin doğru yaptığı davranışı artırmak için kullanılan motivasyon aracıdır.
Dudak ve dil hareketleri çalışmalarında, doğru tepki geldiğinde hemen ve etkili bir şekilde pekiştirme yapılmalıdır.

1 Sosyal Pekiştireçler

En sık ve en etkili kullanılan pekiştireç türüdür.
Her doğru tepki sonrasi hemen verilebilir.

Aferin!

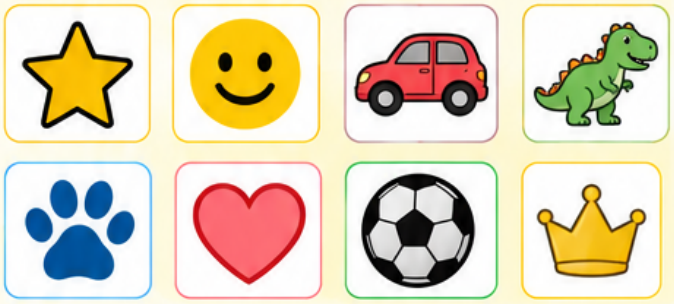

Çok güzel!

Harikasın!

Süper yaptın!

2 Sembolik Pekiştireçler

Çalışmalar sırasında kullanılabilecek semboller öğrencinin motivasyonunu artırır.

3 Nesnel Pekiştireçler

Öğrencinin ilgisine göre kısa süreli kullanılır.
Çalışma süresince küçük ve ulaşılabilir olmalıdır.

4 Etkinlik Pekiştireçleri

Öğrencinin sevdiği kısa etkinlikler, çalışma sonunda pekiştireç olarak kullanılabilir.

Sevdiği oyuncakla oynama

Balon üfleme

Tablet süresi

Kitap okuma

5 Pekiştirme Nasıl Kullanılır?

1. Hedef hareketi açık ve kısa bir yönerge ile isteyin.
2. Öğrencinin doğru tepkisini bekleyin.
3. Doğru tepki geldiğinde hemen pekiştirme verin.
4. Pekiştirmenin süresini kısa tutun (3–5 saniye).
5. Ardından bir sonraki denemeye geçin.

6 Pekiştirme Çizelgesi Örneği

Çalışma boyunca kazanılan semboller, belirli sayıya ulaştığında büyük bir pekiştireç verilebilir.

Pekiştirme Kullanımında Dikkat Edilecek Noktalar

- Öğrencinin ilgi alanlarına uygun pekiştireçler seçin.
- Doğru tepki geldiğinde hemen verin.
- Her denemede aynı pekiştireci kullanmak yerine çeşitlendirin.
- Pekiştirmeyi zamanla azaltarak daha doğal pekiştireçlere geçin.
- Aşırıya kaçmadan, kısa süreli kullanın.
- Pekiştireç, hedef davranışı gölgelememelidir.

ozelegitim.huseyinbakir

Öğrenci Performans ve Veri Kayıt Formu

Bu form, dudak ve dil hareketleri çalışmalarında öğrencinin ilerlemesini takip etmek için hazırlanmıştır.

Öğrencinin Adı: .....
Tarih: ..... / ..... / .....
Uygulayıcı: .....
Ortam: .....

Kullanılan İpucu Türü

- ☐ Sözel ipucu
- ☐ Görsel ipucu (kart)
- ☐ Model olma
- ☐ İpucusuz

Kart No	Hedef Hareket	B	İ	Y	Notlar
Dudak Kartları					
DUD-01	Gülümse	☐	☐	☐	
DUD-02	Dudaklarını büz	☐	☐	☐	
DUD-03	Ağzını kapat	☐	☐	☐	
DUD-04	Ağzını aç	☐	☐	☐	
DUD-05	Dudaklarını ileri uzat	☐	☐	☐	
DUD-06	Dudaklarını içeri çek	☐	☐	☐	
DUD-07	Sırayla aç-kapat	☐	☐	☐	
DUD-08	Öpücük yap	☐	☐	☐	
Dil Kartları					
DİL-01	Dilini çıkar	☐	☐	☐	
DİL-02	Dilini içeri al	☐	☐	☐	
DİL-03	Dilini yukarı kaldır	☐	☐	☐	
DİL-04	Dilini aşağı indir	☐	☐	☐	
DİL-05	Dilini sağa götür	☐	☐	☐	
DİL-06	Dilini sola götür	☐	☐	☐	
DİL-07	Dilini üst dudağına değdir	☐	☐	☐	
DİL-08	Dilini alt dudağına değdir	☐	☐	☐	
DİL-09	Dilini üst dişlerinin arkasına koy	☐	☐	☐	
DİL-10	Dilini sağa ve sola hareket ettir	☐	☐	☐	
Ardışık Kartlar					
ARD-01	Gülümse → Dudak büz	☐	☐	☐	
ARD-02	Aç → Kapat	☐	☐	☐	
ARD-03	Dil çıkar → İçeri al	☐	☐	☐	
ARD-04	Sağ → Sol	☐	☐	☐	
ARD-05	Yukarı → Aşağı	☐	☐	☐	
ARD-06	Dudak büz → Gülümse	☐	☐	☐	

Kayıt Sembolleri

- **B** = Bağımsız yaptı
- **İ** = İpuçlu yaptı
- **Y** = Yapamadı

Genel Değerlendirme

.....
.....
.....
.....
.....

Sonraki Hedefler

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

Bu form tek oturumluk kullanım için düzenlenmiştir. Her kart için uygun sonucu işaretleyin ve gerekli notları ekleyin.

ozelegitim.huseyinbakir

Genelleme ve Öğrenci İlerleme Değerlendirmesi

Bu sayfa, öğrencinin öğretimi olan dudak ve dil hareketlerini farklı ortam, kişi ve materyallerde genelleyip genelleymediğini ve zaman içindeki ilerlemesini değerlendirmek için hazırlanmıştır.

1 Genelleme Çalışmaları

Çalışma nasıl yapıldıysa uygun olanı daire içine alın.

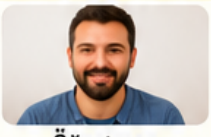
Farklı Ortamlar

Sınıf

Ev

Dış ortam

Farklı Kişiler

Öğretmen

Başka bir yetişkin

Akran

Farklı Materyaller

Görsel kart

Dijital ekran

Ayna

Farklı Durumlar

Masa başında

Ayakta

Oyun sırasında

Diğer çalışmalar sırasında

3 Öğrenci İlerleme Değerlendirmesi

Her hedef hareketteki performansı dönemsel olarak takip ediniz. Aşağıdaki harflerden uygun olanı ilgili tarihte yazınız.

S = Sözel ipucuyla **B** = Bağımsız **M** = Model ile

Kart No	Hedef Hareket	Tarih .../...	Tarih .../...	Tarih .../...	Tarih .../...	Tarih .../...
DUD-01	Ağzını açma					
DUD-02	Ağzını kapatma					
DUD-03	Gülümseme					
DUD-04	Dudak büzme					
DUD-05	Dudakları yana çekme					
DUD-06	Dudakları öne çıkarma					
DİL-01	Dilini çıkarma					
DİL-02	Dili yukarı kaldırma					
DİL-03	Dili aşağı indirme					
DİL-04	Dili sağa götürme					
DİL-05	Dili sola götürme					
DİL-06	Dili içeri alma					

4 Genel Değerlendirme

Aşağıdaki alanları, öğrencinin genel durumuna göre doldurunuz.

Öğrencinin güçlü yönleri:
.....
.....

Zorlandığı hareketler:
.....
.....

Genelleme düzeyi:
.....
.....

Motivasyon durumu:
.....
.....

Gözlemler / Notlar:
.....
.....

5 Sonraki Hedefler

Öğrencinin ihtiyaçlarına göre yeni hedefleri belirleyiniz.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

Düzenli genelleme çalışmaları ve veri takibi, öğrencinin öğrendiklerini kalıcı hale getirmesini sağlar.

Aile – Öğretmen İletişim Formu

Dudak ve Dil Hareketleri Görsel Kartları

1 Öğrenci Bilgileri

Öğrencinin Adı : .....

Sınıf : .....

Tarih : .....

Uygulayıcı : .....

Veli : .....

2 Bugün Okulda Çalışılan Kartlar

Dudak Kartları

- ☐ DUD-01
- ☐ DUD-02
- ☐ DUD-03
- ☐ DUD-04
- ☐ DUD-05

Dil Kartları

- ☐ DİL-01
- ☐ DİL-02
- ☐ DİL-03
- ☐ DİL-04
- ☐ DİL-05
- ☐ DİL-06

Ardışık Kartlar

- ☐ ARD-01
- ☐ ARD-02
- ☐ ARD-03
- ☐ ARD-04
- ☐ ARD-05
- ☐ ARD-06

Çalışılan hareketler / kart kodları:

.....

.....

.....

.....

.....

3 Okuldaki Performans

- ☐ **Bağımsız** (Kendi başına yaptı)
- ☐ **İpucuyla** (Sözel / jest ipucuyla)
- ☐ **Model ile** (Öğretmen modeliyle)
- ☐ **Yapamadı** (Henüz yapamadı)

4 Evde Tekrar Önerisi

.....

.....

.....

5 Velinin Ev Gözlemi

- ☐ **Kolay yaptı** (Bağımsız yaptı)
- ☐ **Yardımla yaptı** (İpucu / model ile)
- ☐ **Yapmak istemedi** (İlgisiz / reddetti)
- ☐ **Tekrar gerekli** (Daha fazla çalışmalı)

Gözlemleriniz / Notlar:

.....

.....

6 Öğretmen Notu

.....

.....

.....

7 Veli Notu

.....

.....

.....

Öğretmen İmzası:

.....

Veli İmzası:

.....

ozelegitim.huseyinbakir

Materyal Kullanımında Dikkat Edilecekler

Dudak ve Dil Hareketleri Görsel Kartları

1 Bu Materyal Ne İçin Kullanılır?

- Ağız ve yüz hareketlerinin tanınmasını desteklemek için kullanılır.
- Görsel taklidi geliştirmek için yardımcı olur.
- Yönerge takibini destekler.
- Dikkat süresini artırmaya katkı sağlar.
- Düzenli ve yapılandırılmış çalışma imkânı sunar.

Örnek kartlar:

2 Uygulama İlkeleri

- Kısa süreli çalışmalar yapın.
- Kolaydan zora doğru ilerleyin.
- Önce siz model olun.
- Görsel destekleri birlikte kullanın.
- Doğru çabalarda mutlaka olumlu pekiştirme verin.

3 Dikkat Edilecek Noktalar

- Çocuğu zorlamayın.
- Sakin ve dikkat dağıtıcı unsurlardan uzak bir ortamda çalışın.
- Çocukta huzursuzluk, isteksizlik veya stres belirtileri olursa çalışmayı sonlandırın.
- Yönergeleri yavaş ve net bir şekilde tekrar edin.
- Çocuğun bireysel özelliklerine uygun şekilde uyarlama yapın.

4 Kaçınılması Gerekenler

- Çok uzun süreli çalışmalar yapmak.
- Aynı anda çok fazla kart sunmak.
- Hata yaptığında olumsuz tepki vermek veya eleştirmek.
- Aceleci davranmak.
- Çocuğu başka çocuklarla kıyaslamak.

5 Önemli Not

Bu görsel kartlar, ağız-yüz hareketlerinin tanınması, görsel taklit ve yönerge takibi çalışmalarını desteklemek amacıyla hazırlanmış eğitim amaçlı destek materyalleridir. Tek başına bir konuşma tedavisi yöntemi olarak sunulmamalıdır.

Konuşma, beslenme, çiğneme, yutma veya ağız-motor işlevlerle ilgili devam eden bir endişeniz varsa, uygun bir uzmandan / dil ve konuşma terapistinden değerlendirme almanız önerilir.

6 Kısa Hatırlatma

Bu materyali, çocuğunuzun ihtiyaçlarına uygun şekilde, sabırlı, düzenli ve keyifli bir şekilde kullanın.

Küçük ve istikrarlı adımlar, büyük gelişimi destekler.
Her çocuğun öğrenme hızı farklıdır.
Olumlu bir yaklaşım ve düzenli çalışma ile olumlu sonuçlar elde etmek mümkündür.